

Diákönkormányzat, segítő tanár és demokratikus részvétel

„Közéleti iskola és gyakorlóterep”

Kósa András László
Közéletértre Nevelésért Alapítvány

Zalaegerszeg,
2009. március 25.

Demokrácia

- Felelős állampolgár az alap
- Népakarat közvetlen, vagy képviseleti
- Szabad véleménynyilvánítás joga
- Gyülekezési jog
- Feljebbviteli lehetőség

Diákönkormányzat

- Nő a diákok felelőssége
- Közvetlen, vagy képviseleti
- Kétirányú kommunikációs csatorna
- Szabadon létrehozható, alakítható
- Az ifjúsági életet érintő kérdések színhelye
- A diákok települési szintű érdekképviseleti szerve

DÖK problémái \approx demokrácia problémái

- a demokráciát nem élik át igazán a tanulók;
- a struktúra a fontos, a struktúra a cél;
- a hagyományos struktúra felülről építkezik;
- a felnőtt vezetők (segítők) terveznek, szerveznek és ellenőriznek, a diákoké a végrehajtó szerep;
- a folyamatosság biztosítása nehézkes;
- nem a megfelelő diákok kerülnek vezető pozícióba;
- a DÖK kiszakad saját környezetéből.

A DÖK létrehozásának szempontjai

A nevelőtestület, önkormányzat „demokratizmusa” meghatározó;

Lehetőleg fogja át az iskola/település egészét, de legyen rugalmas, vegye figyelembe a változásokat;

Az DÖK rendelkezzen hatalommal, esetlegesen ehhez anyagi lehetőséggel is (döntési jogkör);

Ha valami a DÖK hatáskörébe tartozik, akkor ott semmi nem történhet a diákok megkérdezése nélkül;

Titkos szavazással a diákok választják;

Döntéseknél a felnőtteknek egy szavazata lehet, vagy tanácskozási joggal van jelen.

Mit nevezünk DÖK-nek?

Diákkör

- Szakkör,
- érdeklődési kör,
- önképzőkör,
- énekkar,
- sporkör,
- művészeti csoport.

Diákönkormányzat

A tanulók, a tanulóközösségek és a diákkörök a tanulók **érdekeinek** képviselőire létrehozott szervezet.

ÉRDEKEL vs. ÉRINT

ÉRDEKEL

Én döntöm el!
rajtam múlik

ÉRINT

Nem én döntöm el!
nem rajtam múlik

**Érdekelhet bármi, amire azt mondom,
de érinteni csak bizonyos dolgok érintenek!**

egyéni – csoport - köz

- *egyéni vélemény – egyéni érdek*
- *csoportvélemény – csoportérdek*
- *közvélemény – közérdek*

Képviselet

- *Mandátum súlya: kiket képvisel?*
- *Mandátum tartalma: mit képvisel?*
- *Mandátum formája: kötött – részben kötött – szabad*

LEGITIMITÁS:

*választás útján jön létre (titkos)
alsó és felső (diák-pedagógus)
érdekartikuláció és elismertetés*

Kiből legyen DÖK-tag, képviselő?

- aki úgy gondolja, van még változtatnivaló az iskolában, települési ifjúsági életben;
- aki el is mondja az ezzel kapcsolatos elképzeléseit;
- aki hajlandó dolgozni érte;
- akire hallgatsz és aki hallgat rád (alsó legitimitás);
- akit a tanári kar, önkormányzat is elfogad (felső legitimitás).

A DÖK feladatai

ÉRDEKKÉPVISELET

(diákok érdekeinek képviselete)

RENDEZVÉNYSZERVEZÉS

(diákrendezvények szervezése)

ISKOLAI NYILVÁNOSSÁG SZERVEZÉSE

(diákközvélemény alakítása)

SZOLGÁLTATÓ DÖK

DÖK fejlődési folyamat

www.kozeletre.hu

0. díszlet

1. önállóan végrehajt

2. szervez

3. tervez

4. értékel

5. ellenőriz

6. dönt

*7. operatív döntést
hoz*

A diákönkormányzat jogkörei

- **Döntési jog**
- **Egyetértési jog**
- **Véleményezési jog**
- **Javaslattevési jog**

Döntési jogkör

- saját működéséről;
- a diákönkormányzat működéséhez biztosított anyagi eszközök felhasználásáról;
- hatáskörei gyakorlásáról;
- egy tanítás nélküli munkanap programjáról;
- munkáját segítő nagykorú személy megválasztásáról;
- az iskolai, kollégiumi diákönkormányzat tájékoztatási rendszerének létrehozásáról és működtetéséről.

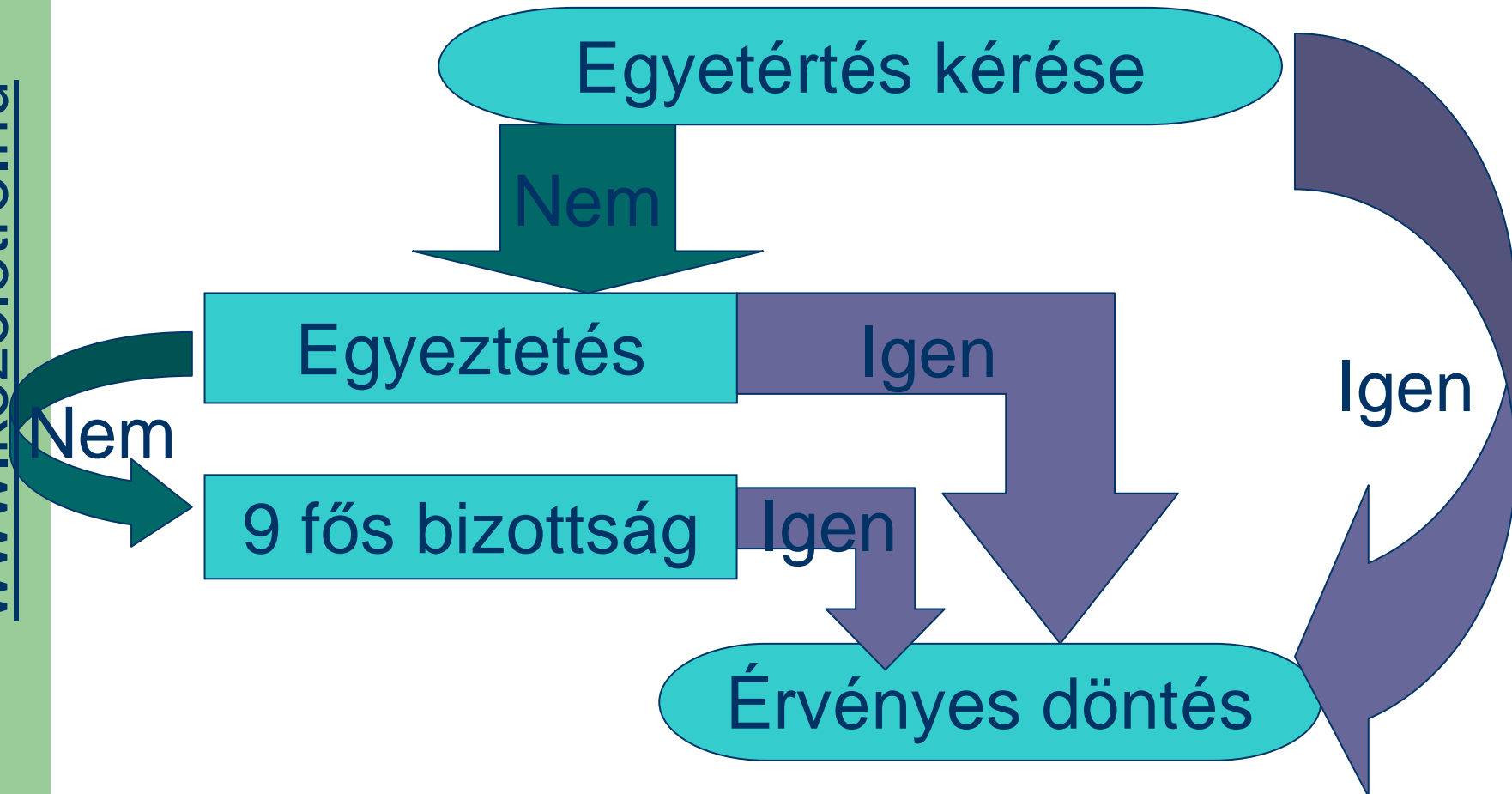
Egyetértési jogkör

- jogszabályban meghatározott ügyekben az iskolai szervezeti és működési szabályzat elfogadásakor és módosításakor;
- a tanulói szociális juttatások elosztási elveinek meghatározásakor;
- az ifjúságpolitikai célokra biztosított pénzeszközök felhasználásakor;
- a házirend elfogadásakor, módosításakor.

Egyetértési jogkör a gyakorlatban

www.kozeletre.hu

DÖK segítő és/vagy DMSP

www.kozeletre.hu

- **Diákmozgalmat segítő pedagógus (DMSP)**

Kizárólag pedagógus lehet, nem a tanulók választják, hanem az igazgató nevezi ki. Az igazgató ezáltal delegálja a DÖK-kel való együttműködés feladatát (amit a Ktv. ír elő).

Az iskola vezetését képviseli.

- **Diákönkormányzatot segítő felnőtt**

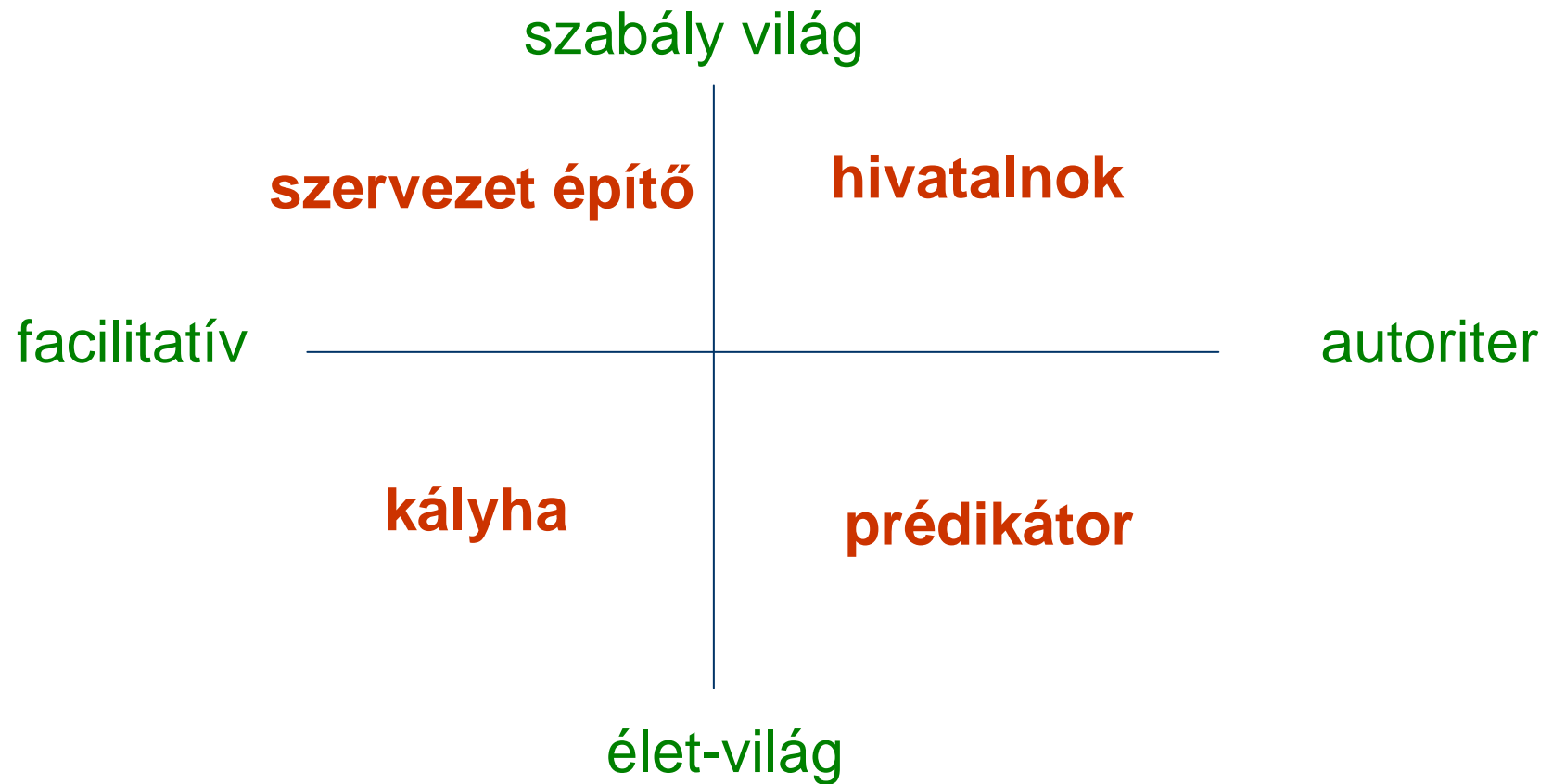
Ktv.62§(1): a tanulók által felkért nagykorú személy, aki azontúl, hogy általában segíti a DÖK munkáját, annak képviselőjeként is eljárhat, ha erre felhatalmazást kap.

A diákokat képviseli.

DÖK segítő szerepe (modell)

www.kozeletre.hu

A beavatkozás módja

autoriter

az erősebb győz

demokratikus

keretet teremtünk a
szimmetrikus
párbeszédhez

laissez-faire

csak végszükség esetén avatkozunk be

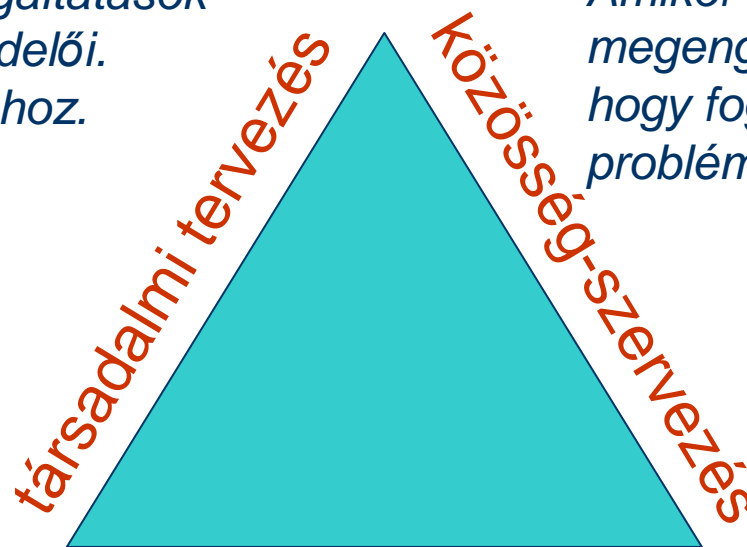

A beavatkozás módja (2)

www.kozeletre.hu

*A diákok, mint szolgáltatások
fogyasztói, megrendelői.
Közöm van a dologhoz.*

*Amikor valóban citoyen vagyok,
megengedhetem magamnak,
hogy foglalkozzam a
problémával.*

szociális akció

Kliens, rászoruló.

Kampányszerűen lerohanják az áldozatot.

Segítség

www.kozeletre.hu

Diákjogi forródrót

Web: www.diakjog.hu

✉ info@diakjog.hu

Oktatási Jogok Biztosának Hivatala

Web: www.oktbiztos.hu

✉ oktatasi.biztos@om.hu

Közéletra Nevelésért Alapítvány

Web: www.kozeletre.hu

✉ info@kozeletre.hu